

Reuter, Fritz: Wenn 'n Spitzbauw ut de Dör rut geiht (1842)

1 Wenn 'n Spitzbauw ut de Dör rut geiht,
2 Denn weit hei ganz genau Bescheid,
3 Wat den'n fehlt, von den'n hei geiht;
4 Doch wenn en Dokter rute geiht,
5 Denn weit seindag' hei nich Bescheid,
6 Wat sinen Kranken fehlen deiht.

7 Tau »Weit nich wo«, dor wahnt Herr Holtermann,
8 De kreg mal in sin leiw Gesicht
9 En Anfall von de fleigend Gicht.
10 Dat knep un ret un packt em an,
11 Dat purrt un bohrt in't Fleisch herümmer,
12 Un wat för Druppen hei ok sluckt
13 Un wat sin leiwe Fru ok brukt,
14 Je, dat würd slimm un ümmer slimmer.
15 Drei olle Wiwer pusten nu:
16 »dor sprüngen twei Kirls woll äwer den Tun,
17 De ein, de was blag, un de anner was brun.«
18 Helpt allens nich. »Na«, seggt de Fru,
19 »fik, lop nah unsen Dokter hen,
20 De kennt uns' Vadern sine Gicht
21 Un kennt ok sin Naturgeschichte.«

22 Fik kümmt taurügg: »De is nich in,
23 Hei ward woll up de Landstrat sin;
24 Doch wenn hei kem, denn süll hei kamen.«
25 »denn hal en annern, Fik, un lop!«
26 Je ja, je ja! De Dokters alltausamen,
27 De wiren ut, un Fiken drop
28 Sülwst bi de nervenswacksten Damen
29 Un in de Wirtshüs', wo sei süs doch kamen,
30 Nich einen von de Herrn Doktoren,
31 Sie wären alle ausgefahren.

32 Blot den Cichurgus Jakob Kalw,
33 Den find't s' taulezt un slept em ran,
34 Doch Jakob, de is ok man halw,
35 Is dun, as einer wesen kann,
36 Hei's niederträchtig in den Storm
37 Un süht den Nikolaitorm
38 För 'ne steidelricht't Klistierspritz an.

39 Fik ledd't nu den Cichurgus 'rin,
40 Un as hei in de Stuw ward sin,
41 Dunn sammelt hei denn sin Gedanken
42 So gaud, as't geiht; nimmt sick tausamen
43 Un geiht an't Bedd un fröggt den Kranken,
44 Up wecke Ort hei dortau kamen.
45 »ick heww't so kregen«, seggt de Krank.
46 Nu fohrt em Jakob in't Gesicht
47 Un fingeriert de Back entlang.
48 »dat deiht woll Weih?« De Krank, de schriggt.
49 »dat wüßt ick, dat dat Weih dauhn ded.«
50 Un tippt nu wider hen un her,
51 Ob dit em nich noch Weiher ded?
52 De Krank, de schriggt, dat't nich taum Utholl'n wir.
53 »nich wohr?« fröggt Jakob, »t brennt as Fü'r.
54 Nu täuwen S' man, Herr Holtermann,
55 Nu klopp ick mal hir baben an,
56 Hir up den spitzen Backenknaken,
57 Wat S' denn woll för Gesichter maken!«
58 De Krank, de springt nu hell in En'n
59 Un grippt nah Jakob sine Hän'n
60 Un bröllt un schriggt un weihmert lud.
61 »nich wohr, dat holl der Deuwel ut?«
62 Fröggt Jakob Kalw, »nich wohr, dat brennt?
63 Sei makten ok en schön Gesicht.
64 Ja, Herr, dat is de fleigend Gicht,
65 Ick kenn s' gewiß, wenn s' einer kennt.«

66 »na«, fröggt de Fru, »wat sünd för Saken
67 Denn gaud dorför? Wat's denn tau maken?«
68 »tau maken? – Je«, seggt Jakob Kalw,
69 »tauirst nem wi hir dese Salw
70 Un ward'n em dat Gesicht insmeren,
71 De ward de bösen Dünst vertehren,
72 Un denn«, un leggt den Finger an de Näs',
73 »heww'n Sei kein Roborantium?«
74 De Fru, de steiht as in den Däs'.
75 »dat nich.« – »Villicht ein Mitigantium?«
76 »ne«, seggt die Fru, »dat ick nich wüßt.«
77 Je, seggt uns' Jakob, etwas müßt
78 Noch uter sine Salw gescheihn,
79 De Salw, de ded dat nich allein.
80 Ob sei kein Surkrut nich hett?
81 Dat hett sei, ja! »Denn nemen S't«, seggt Jakob,
82 »un slagen S't in 'ne rein Salwjett
83 Un legg'n S't den Kranken up den Kopp!«
84 Un geiht nu 'rut un seggt adjü.

85 »fik«, seggt de Fru, »oh, lop em nah!
86 Ob ok 'ne Bratwurst müßt dorbi?«
87 Un Fik kümmt t'rügg: »Ja, säd hei, ja!
88 Dat künn taum wenigsten nich schaden.«
89 Na, up Befehl von Jakob Kalw
90 Würd Holtermann nu ingesmert
91 Un mit 'ne gnäterswarte Salw
92 Sin leiwes Antlitz angeteert,
93 Un as en Turban up den Kopp
94 Lagg de Salwjett mit Surkrut,
95 Un baben lagg de Bratwust up,
96 Un unse gaud Herr Holtermann
97 Sach as en Muhrenkönig ut.

98 Un as hei dor so nüdlich sitten deiht,

99 Dunn kloppt dor wer, dunn kloppt wer an,
100 Un as de Dör nu apen geiht,
101 Dunn kümmt en Dokter rin.
102 Wo heit doch noch de Mann?
103 Sin Nam' ward doch nich Möller sin?
104 De Nam' is mi doch rein entfollen.
105 De ward den Puls bedächtig hollen
106 Un fragt nah dit un fragt nah dat:
107 Wo't nu woll sitt? Wo't irsten satt?
108 Hei fäuhlte sick woll höllschen matt?
109 Un ob hei sick all fäuhlte frischer?
110 Nah allens fragt de Dokter –
111 Wo heit doch noch de Mann?
112 Dat'ck mi doch nich besinnen kann!
113 Un seggt tauletzt: »Herr Holtermann,
114 Chirurgus Kalw sagt: fliegend Gicht.
115 Ich aber sag, das ist es nicht,
116 Hier ist was anders indiziert:
117 Der Puls ist klein, die Haut ist trocken,
118 Die schwarze Farbe im Gesicht,
119 Das Auge rötlich inflammiert,
120 Ich sage leider: schwarze Pocken.«
121 Un röppt de Fru allein sick 'ran:
122 »bestell'n S' dat Sarg man bi den Discher.
123 Un nu adjüs!« seggt Dokter –
124 Wo heit doch noch de Mann?
125 Dat ick den Namen doch nich weit!
126 Mi is, as wenn hei Schröder heit.

127 »ja, Vadder«, seggt oll Nahwer Gräun,
128 »du büst entfahmten antauseihn,
129 Un din Kalür geföllt mi nich,
130 Din Utseihn is jo fürchterlich!
131 Wenn dat de swarten Pocken sünd,
132 Denn mak di man up wat gefaßt,

133 Ick heww sei einmal hatt as Kind,
134 Dat is en niderträcht'gen Gast
135 Un is en Hunnendanz up Socken.«
136 De Fru, de schriggt, un Fik, de schriggt:
137 »ne, ne, dit is kein fleigend Gicht!
138 Ne, ne, dit sünd de swarten Pocken!«
139 Un all'ns in'n Hus', dat weihmert lud:
140 »hei süht all ganz verännert ut,
141 Dit sünd de richt'gen swarten Pocken!«

142 Un an dat Hus up ap'ne Strat,
143 Dor lett wohllöblich Magistrat
144 'ne Tafel slagen mit 'ne Schrift:
145 »allhier ist schwarzes Pockengift!!!
146 Wir lassen jedermann gebieten,
147 Vor schwarzen Pocken sich zu hüten,
148 Es soll sich keiner unterstehn,
149 In dieses Haus hineinzugehn.
150 Wer dennoch aber Pocken kriggt,
151 Der wird vom hies'gen Stadtgericht
152 Als ihr Verbreiter angesehen.
153 Wonach ein jeder sich zu richten hat.«
154 Un Urt un Datum. »Hies'ger Magistrat.«
155 Dunn kümmt de Dokter Michel an,
156 Husarzt bi Herren Holtermann,
157 Hei hadd mal wedder switisiert
158 Un up de Landstrat rümflankiert.
159 »min Söhning«, seggt hei tau den Kranken,
160 »sei känen Ehren Schöpfer danken,
161 Mit swarte Pocken is dat nicks;
162 Cichurgus Kalw
163 Hett stats mit Salw
164 Sei angeteert mit Stäwelwicks.«